

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/284157284>

Bir Din Eğitimi Aracı Olarak Dini Müziğin Kullanımı

Conference Paper · April 2012

CITATIONS

2

READS

977

2 authors, including:

Bilal Yorulmaz

Marmara University

18 PUBLICATIONS 41 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Değerler Eğitimi [View project](#)

Bir Din Eğitimi Aracı Olarak Dini Müziğin Kullanımı

Yard. Doç. Dr. Bilal Yorulmaz

İnsanlık tarihi kadar köklü bir geçmişe sahip olan müzik, çok erken dönemlerden beri sadece bir eğlence aracı olarak değil aynı zamanda bir eğitim aracı olarak da düşünülmüştür. İlkçağ Yunan filozoflarının bir çoğu müziği ruhu terbiye eden bir ahlak eğitim aracı olarak görmüşlerdir. Antik çağlardan beri eğitsel bir araç olarak bir çok topluma hizmet eden müzik, günümüzde de farklı şekillerde bu işlevini sürdürmektedir. Çocukların zihinsel, ruhsal, kültürel, sosyal ve psiko-motor gelişimine katkıda bulunduğu için eğitimciler müziği özellikle okul öncesi ve ilköğretim çağında etkili bir araç olarak kullanmaktadırlar. Bu durumu destekler nitelikte, müziğin otistik çocukların eğitiminde etkili olduğunu, müzikli oyunların sayı ve işlem kavramını öğrenmede faydalı olduğunu, anadili ve yabancı dil eğitiminde müzik kullanımının verimi artırdığını, “müzik terapi” adı verilen bir yöntemle psikolojik sorunlar yaşayan bireylere yardımcı olduğunu ortaya koyan bir çok bilimsel çalışma bulunmaktadır. Müziğin eğitimdeki verimliliğine paralel olarak dini musiki de din eğitimi için değerli bir araçtır. Eğitimin her alanına değer veren İslam dini bilinçaltı eğitime de değer vermiş ve bu eğitimde musikiden faydalanmıştır. Gebe olan kadının hamileliği sırasında Kur'an okuyarak yavrusunu ilahi mesaja alıştırmayı, yeni doğan bebeğin kulağına ezan ve kamet okunması bu bilinçaltı eğitimlerden bir kaçıdır. Dini musikinin hayatın sonraki yıllarında da önemli bir araç olarak kullanılabildiği görülmektedir. Yapılan eğitim uygulamalarında dini musiki kullanımının hem öğrencilerin akademik başarısını artırmada hem de dini duygu ve heyecan vermede daha verimli olduğu görülmektedir.

Bu düşüncelerden hareketle oluşturulan bu tebliğde şu konulara yer verilecektir: Müziğin çocuğun zihinsel, ruhsal, kültürel, sosyal ve psiko-motor gelişimine katkısı, çoklu zeka kuramı

çerçevesinde müziksel zeka, müziğin eğitimde kullanımı ile ilgili bilimsel çalışmalar, müzik terapi, bir din eğitimi aracı olarak dini musikinin önemi ve kullanım metodları.

Anahtar Kelimeler: Dini musiki, din eğitimi, müzik terapi, bilinçaltı eğitim.

Müzik Etkinliklerinin Çocuğun Gelişimine Etkisi

Müzik, çocuğun bilişsel, fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır.¹ Akciğer gelişiminden kavram öğrenimine, sosyalleşme ve grup çalışmasından güzel konuşma becerilerine kadar bir çok alanda çocuğun gelişimini destekleyen bir araçtır.

Müziğin Fiziksel Gelişim Üzerindeki Etkisi: Şarkı söylerken normalden farklı şekilde nefes alıp veren çocuk hem akciğerlerini geliştirir hem de nefes kontrolünü öğrenir. Ritm çalışmaları yapan çocukta büyük ve küçük kasların gelişimi etkilenmekte; ayrıca, organlar arası uyum sağlanmasına bağlı olarak çocuğun davranışları çeviklik kazanmaktadır. Bunların yanı sıra, müzik eşliğinde uygulanan ve çocukların tüm bedenleriyle katıldıkları oyunlaştırma ve canlandırma çalışmaları çocuğun beden gelişimini olumlu yönde etkiler.²

Genel olarak müziğin çocukların fiziksel gelişimi üzerindeki etkilerini şu şekilde sıralayabiliriz:

Bedensel koordinasyonunu ve beden gücünü geliştirir.

İnce (küçük) ve kalın (büyük) kas gelişimini destekler.

Dikkati yoğunlaştırmayı öğrenir.

Eş güdümlü ve sıralı hareket etme kontrolünü kazandırır.³

Müziğin Zihinsel Gelişim Üzerindeki Etkisi: Bilimsel araştırmalar, müzik eğitiminin çocukların kavram gelişimleri üzerinde etkili olduğunu göstermiştir.⁴ Müzik etkinliklerinin

¹ MEGEP, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Çocuk Etkinlikleri, MEB Yayınları, Ankara 2008, s. 4-6.

² MEGEP, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Müzik Etkinlikleri, Ankara 2000, s. 6

³ MEGEP, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Çocuk Etkinlikleri, s. 4

tekrara olanak vermesi, kavramın çocuk tarafından öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır.⁵ Okul öncesinde yapılacak müzik eğitimi, çocuğa yaşamı algılama, yorumlama ve düşünme sistemini geliştirme konusunda yardımcı olmaktadır. Okulöncesi dönemde çocuk, sözel ifadelerini ritimle birleştirmekte, tekerlemeler ve ritmik sayışmalarla sözcükleri telaffuz etmedeki becerisini arttırmakta; böylece, dil gelişimine müzik yoluyla en iyi biçimde ortam oluşturmaktadır.⁶

Müzik,

Çocuğun karşılaşacağı problemlerin nedenlerini anlamada ve çözümede kolaylık sağlamasına yardımcı olur.

Çocuğun dikkatini geliştirir. Dikkati gelişen çocuk olayların ve insanların özelliklerini doğru bir şekilde kavrayabilir.

Çocuğa kavram gelişimi kazandırır.

Çocuk kendini ifade ederek tanıtır. Bunun sonucunda konuşma ve ifade yeteneği gelişir.

Dil çevikliği kazanır, akıcı konuşma becerisi ve alışkanlığı gelişir.⁷

Müziğin Kişilik ve Psiko-Sosyal Gelişim Üzerindeki Etkisi: Müziğin çocukların duygularını düzene sokan etkisi ve temel olarak çocuğun mutlu olduğu bir ortamda bulunması duygusal gelişimi bakımından katkılar içermektedir. Müzik ve müzikle yapılan etkinlikler, çocukların disiplin, uyum, özgüven, sorumluluk gibi kişilik özelliklerinin gelişiminde etkili olmakta ve çocuğun yaşamdan aldığı zevki arttırmaktadır.⁸

⁴ Bilhartz, T. D., Bruhn, R. A., & Olson, J. E. "The Effect Of Early Music Training On Child Cognitive Development". *Journal Of Applied Developmental Psychology*, C. XX, No: 4, 2000, s. 618.

⁵ İsmihan Artan, *Okulöncesi Dönemde Müzik Eğitimi ve Etkinlik Örnekleri. Okulöncesi Eğitimcileri için El Kitabı II*, YA-PA Yayınevi, İstanbul 1994, s. 32

⁶ Nilgün Güler, "Okulöncesi Öğretmenlerin Müzik Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumları ve Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi", Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 2006, s.7

⁷ MEGEP, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Müzik Etkinlikleri 2*, MEB Yayınları, Ankara 2007, s. 5

⁸ Nilgün Güler, Ae, s.10

Birlikte müzik yapmak, çocuklara keyif verdiği gözlenen bir etkinliktir. Bu ortamı yaşama fırsatı bulan çocuklar, paylaşma duygusunun tadına vararak önemli bir sosyal beceri kazanmış olurlar. Ayrıca tek başına şarkı söylemekten çekinen çocuklar koro halinde söylenen şarkılarla cesaret kazanıp bu korkularını yenebilirler.⁹

Müzik etkinliklerinin çocuğun sosyal, psikolojik ve duygusal gelişimine etkisini şu şekilde maddelendirebiliriz:

Çocuk sınıfta yapılan müzik etkinliklerinde birlikte hareket etme ve birlikte yaşama alışkanlığı kazanır.

Kendini ifade ederek duygusal yönden rahatlar.

Grup çalışmalarında içine kapanık olan bir çocuk, grup içinde rahatlayarak, dikkati üzerine çekmeden başkalarıyla birlikte hareket etmeyi öğrenir. Hata yapmaktan korkmaz, denemeyi öğrenir.

Duygusal yönden rahatlar, güvensizlik, çekingenlik, saldırganlık, korku gibi olumsuz duygular, davranışlar müziğin etkisiyle olumlu duygu ve davranışlara dönüştürülebilir.¹⁰

Müziğin Çocuğun Gelişimine Etkisi Üzerine Yapılmış Bilimsel Araştırmalar

1986 yılında J. Maltester, Kaliforniya'da yaptığı bir araştırmada müzik eğitimi alan çocukların müzik eğitimi almayanlara oranla matematikte daha başarılı olduklarını ortaya koymuştur.¹¹ New Mexico eyaletinin Albuquerque şehrinde yapılan bir araştırmada da 2 veya daha fazla bir müzik aleti dersi alan öğrencilerin almayanlara oranla CTBS (Kaliforniya Temel Beceri Testi) sınavından önemli oranda yüksek puanlar aldıkları ortaya çıkmıştır.¹² Ayrıca 1979 da yine aynı eyalette yapılan başka bir araştırmanın sonuçlarına göre ise okul bandosunda

⁹ Nilgün Güler, A.e, s. 10

¹⁰ MEGEP, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Müzik Etkinlikleri 2*, s. 6

¹¹ Maltester, J. (1986, January). Music: The social and academic edge. *Thrust*, pp. 25-27.

¹² Robitaille, J. & O'Neal, S. (1981). Why instrumental music in the elementary schools?. *Phi Delta Kappan*, 63, p. 213.

bulunan öğrencilerin diğer öğrencilere göre %10 daha fazla başarı gösterdikleri gözlenmiştir.¹³

Arizonalı müzik eğitimcisi Grace Nash, müzikle birleştirilmiş matematik eğitimi alan çocukların çarpım tablosu ve matematik formüllerini daha kolay öğrendiklerini ortaya koymuştur.¹⁴

1969 yılında Olanoff ve Kirschner tarafından yapılan bir araştırmaya göre¹⁵ "ESAE TITLE I" eğitim programında, IQ puanlarında önemli farklılıklar bulunmamasına rağmen piyano derslerine katılan öğrencilerin, matematik ve tarih derslerinden, katılmayan öğrencilere göre daha fazla not aldıkları gözlenmiştir.¹⁶ 1978 yılında kenar mahallede oturan zenci çocukları üzerine araştırma yapan Marshall ise müzik sayesinde akademik başarısı artan bu çocukların benlik algısı ve öz saygılarının arttığını ortaya çıkarmıştır.¹⁷

Shaw ve Raucher "Mozart Etkisi" adını taşıyan ve 1993 yılında "Nature" dergisinde de yayımlanan araştırmalarında 36 lise öğrencisine belli bir süre, her gün 10 dakika boyunca Mozart'ın bir piyano sonatını dinletmiş, sonuçta çocukların IQ'larında bir artış görmüşlerdir. Fakat bu etkinin geçici olduğu belirlenmiştir.¹⁸

Bu iki bilim adamının 1997 yılında müziğin beyin gelişimini nasıl etkilediği ve müzik ile zekâ arasındaki ilişkiyi araştıran bir başka araştırması müzik eğitiminin, çocukların soyut muhakeme yeteneklerini, matematik öğreniminin gerektirdiği yetenekleri arttırdığını göstermiştir. 4 ay boyunca piyano dersi verilen deney grubunun, kontrol grubuna göre daha üstün bir başarı sergilediği görülmüştür. Müzik eğitiminin başlamasından sekiz ay sonra ise

¹³ Yılmaz Şendurur ve Dolunay Akgül Barış, *Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı*, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 1 (2002) s. 170

¹⁴ Armstrong, T.(1988, April). *Music for minors*. Parenting, pp 8-11.

¹⁵ Olanoff, M., & Kirschner, L. (1969). *Musical ability utilization program*. Final Report. Washington DC: Office of Education (DHEW), Bureau of Research. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 045 688)

¹⁶ ESEA Title I Evaluation Report, FY 1969.

¹⁷ Marshall, A.T. (1978) *An analysis of music curricula and its relationship to the self image of urban black middle school age children*. Dissertation Abstracts International, A38: 6594 A-5

¹⁸ Luke Swart, *The "Mozart Effect": Does Mozart Make You Smarter?*, <http://xenon.stanford.edu/~lswartz/mozarteffect.pdf>, p. 2

gruplar arasındaki fark daha da büyümüştür.¹⁹ Böylece uzun süreli piyano eğitiminin zekayı uzun süreli ve kalıcı bir şekilde etkilediği ortaya çıkmıştır.

Müzik Terapi

Müzik terapi, özellikle ruh hastalarının iyileştirilmesinde müzikten yararlanma ilkesine dayanan yöntem²⁰ olarak tanımlanmaktadır. Çeşitli ruh hastalıklarına, psikolojik rahatsızlıklara sahip kişilere özel olarak belirlenmiş makamlarda müzik dinleterek tedavi etme esasına dayanan Müzikle tedavi (music therapy) tarih boyunca İbrani, Yunan ve Roma medeniyetlerinden Mısır ve Orta Asya medeniyetlerine kadar bütün kültür ve medeniyetlerde kullanılmıştır.²¹ Farabi, İbn-i Sina, Şuuri Hasan Efendi, Gevrekzade Hafız Hasan Efendi ve Haşim Bey gibi ilim adamları ve sanatkarların teorik ve pratik çalışmalarından istifade eden Türk-İslam medeniyeti ise müzikle tedavi alanında diğer medeniyetlerin bir adım önünde olmuştur.²² Avrupa’da müzikle tedavi alanında ilk çalışmalar ancak 16- 17. Yüzyıllarda görülürken²³, 1154’te Şam’da Nureddin Zengi tarafından inşa ettirilen Nureddin hastanesinde akıl hastaları tedavi edilmekteydi. Sonraki dönemlerde Fatih (1470) ve Edirne Darüşşifaları (1484) gibi kurumlarda bu tedaviler devam ettirilmiştir.²⁴

Günümüzde Müzikle tedavi bir çok ülkede kullanılmaktadır. 1947 yılında ABD Michigan Devlet Hastanesinde müzik, tedavi programları içerisine alınmış ve 1997 yılında Amerikan Müzik Terapi Birliği müzikle tedaviyi şöyle tanımlamıştır: Müzik terapi, bireylerin fiziksel, psikolojik, sosyal ve zihinsel ihtiyaçlarını karşılamada müziği ve müzik aktivitelerini kullanan uzmanlık dalıdır.²⁵ Bu tanımda da ifade edildiği gibi müzik terapi sadece psikolojik rahatsızlıklarda değil

¹⁹ Shaw, G.L., Raucher, F.H., Levine, L.J., Wright, E.L., Dennis, W.R. & Newcomb, R. (1997). *Music training causes long-term enhancement of preschool children's spatial temporal reasoning*. Neurological Research, Vol. 19, pp. 1-8

²⁰ TDK Sözlük, Müzikle İyileştirme, <http://www.tdkterim.gov.tr/?kelime=music+therapy&kategori=terim&hng=tm>, 07.03.2012

²¹Hasan Cihat Örtter, *Müzik İle Terapi*, Mephisto Yayınları, İstanbul 2005, ss. 29-41. Ve Casimire Colombe, *Müziğin İnsan ve Hayvanlara Etkisi*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2006, ss. 21-32.

²² Levent Öztürk vd., *Makamdan Şifaya*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2009, ss. 3-21.

²³ Ahmet Şahin Ak, *Avrupa ve Türk İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi*, Öz Eğitim Basım Yayın, Konya 1997, ss. 29-55.

²⁴ Ahmed Şahin Ak, age, ss. 152-164.

²⁵ Emin Akdağ, “Beyne Nota Neşteri”, *Aksiyon Haftalık Haber Dergisi*, <http://www.aksiyon.com.tr/aksiyon/haber-13912-34-beyne-nota-nesteri.html> 07.03.2012

onkoloji, kardiyoloji, pediatri ve nöroloji gibi bilim dallarında karşılaşılan hastalıkların tedavilerinde de yardımcı bir araç olarak kullanılmaktadır.²⁶

Müzik aynı zamanda özel eğitime ihtiyaç duyan engelli çocukların eğitiminde de kullanılmaktadır. Yapılan bilimsel çalışmalar, engelli çocukların da diğerleri gibi müzikle eğitim aldıklarında daha verimli bir öğrenme ortamı içerisinde bulduklarını ortaya koymaktadır. “Ses dinleme ve ayırt etme”, “şarkı söyleme”, “ritm”, “dans”, ve “müzikli öykü” etkinlikleriyle zenginleştirilmiş bir eğitim programı eğitimde verimin artmasına vesile olmaktadır.²⁷ Engelli eğitiminde müziğin kullanımı, çocuğun başarı duygusunu tatmasına, motivasyonunun artmasına, stresin azalmasına, kendini daha iyi ifade etmesine, öz saygısının artmasına, işitme, konuşma ve dikkat becerilerinin artmasına vesile olur.²⁸

Din Eğitiminde Dini Musikinin Kullanımı

Günümüzde din eğitimcileri örgün ve yaygın din eğitiminin daha verimli olabilmesi için çeşitli yöntem ve teknikler üzerinde çalışmaktadırlar. Bu noktada çeşitli yöntem ve teknikler, öğretim teknolojileri ve materyaller ve sinema, tiyatro gibi bazı sanat dallarından istifade edilmektedir. Din derslerini daha etkili, zevkli ve verimli kılabilen sanat dallarından biri de dini musikidir. Dini musiki anne karnındayken çocuğa bilinçaltı eğitim verme imkânını bize sunmaktadır. Doğumdan sonra ezan, Kur'an ve ilahi gibi formlarıyla okul öncesi dini eğitimde etkili bir vasıta olarak karşımıza çıkmaktadır. Okul çağında ise dini musiki din kültürü ve ahlak bilgisi derslerini zevkli ve verimli bir şekilde işlemenin anahtarlarından biri olmaktadır. Ayrıca özel eğitime muhtaç çocuklara dini duygu ve düşüncenin aktarılmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Yukarıda ifade edilen özellikleri ile dini musiki din eğitiminin verimini artırmak için kullanılabilecek önemli araçlardan biridir.

²⁶ Özge Gençel, “Müzikle Tedavi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Ekim 2006, C. 14, S. 2, s. 701

²⁷ İsmihan Artan, “Engelli Çocukların Eğitiminde Etkili Bir Teknik: Müzik”, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 21, S.2 2001, s. 43.

²⁸ MEGEP, *Özel Eğitimde Müzik Etkinlikleri*, MEB Yayınları, Ankara 2008, s. 5

Anne karnındaki bebeğin ilk gelişen duyu organı kulaktır. Bebek anne karnındayken dış dünyadaki sesleri algılamaktadır. Bilgi edinmede en çok kullandığımız organımız göz olmasına rağmen ilk bilgi edinme kaynağımız kulaktır. Bu bakımdan ana rahmindeki bebeğe verilecek bilinçaltı eğitimde işitme önemli bir yer tutmaktadır. Anne karnındaki bebeğe Kur'ânı Kerîm dinletilmesi, doğduktan sonra kulağına ezan ve kamet okunması ve güzel bir isim verilmesi bu dönemde yapılabilecek önemli bilinçaltı eğitimlerdendir. Bu eğitim sayesinde hem erken dönemde uyarıcılara muhatap olan bebeğin zeka gelişimi hızlanacak hem de fitrat üzere olan bebek, fitrat dininin mesajlarıyla ilk andan itibaren karşılaşmış olacaktır.

Dini musiki, bir din eğitimi aracı olarak okul öncesi ve ilköğretim çağında da bize önemli imkânlar sunmaktadır. Örgün eğitimin bu ilk basamaklarında bulunan çocuklar şarkı ve ilahilerle öğrenme eğilimindedirler. Hatta gelişim aşamasındaki çocuklar normal cümleleri bile bazen melodili söylerler. Sınıfa bir soru sorulduğunda cevap evet ya da hayır değildir. Genellikle koro halinde “eeveeeeet” ya da “haayıır” şeklinde cevap alınır.²⁹ Bu nedenle din ve ahlak konuları öğretilirken ilahi kullanımı öğrencilerin dikkatini artırmakta, daha kolay ve kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaktadır. Ayrıca ilahilerle işlenen bir ders daha zevkli geçmekte, öğrencilerin derse ve öğretmene karşı olumlu tutum geliştirmesi sağlanmaktadır. Diğer yandan müziksel zekaya sahip öğrencilerin verimli bir şekilde öğrenebilmesi de müzik kullanımına bağlıdır. Howard Gardner'ın ortaya attığı Çoklu zeka kuramına göre insanlar dokuz farklı zeka tipine sahiptir ve bunlardan biri diğerlerine göre daha baskındır. Bu zeka tiplerinden biri de müziksel zekadır. Müziksel zekaya sahip öğrencilerin derse aktif katılımı, etkin ve kalıcı bir şekilde öğrenme sürecine dahil olması dini musikinin derslerde kullanımı ile mümkün olacaktır. Bununla ilgili “Minik Dualar” ilahi grubunun Yemek Duası ilahisini örnek verebiliriz:

Yemekten önce Bismillah

²⁹ Nuri Uygun, 2005-2006 Yılı M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dini Musiki Ders Notları

Sonrası Elhamdülillah

Dün yemeğe başlarken

Babam bismillah dedi

Yemeğini yedikten sonra

Elhamdülillah dedi

Sonra sordum babama

Bismillah ne demektir

Sonra sordum anneme

Elhamdülillah nedir?

Babam dedi yavrucuğum;

Yemeği bize Allah verir

Onun içinde başlarken

Onun adı hep söylenir

Yemeği bitirdikten sonra

O'na teşekkür edilir

Yemeği bitirdikten sonra

Elhamdülillah denir.

Yemekten önce Bismillah

Sonrası Elhamdülillah

Dini musiki çocuklara bilgi vermede kullanılabileceği gibi duygu ve heyecan vermede de kullanılabilir.

Bununla ilgili de yine aynı grubun Sevgili Peygamberim ilahisini örnek verebiliriz:

Öğretmenim dedi ki, o çok zorluklar çekmiş

Öğretmenim dedi ki, o çok zorluklar çekmiş

İnsanlara Allah'ı tanıtmak için çalışmış

İnsanları cennete götürmek için çalışmış

Bir ismin Ahmet efendim

Bir isminde Muhammed

Sallallahu ala Muhammed

Sallallahu aleyhi vesellem

Onu seven çocukların, rüyasına gelirmiş

Saçlarını okşayıp, yanaklarından öpermiş

Bir ismin Ahmet efendim

Bir isminde Muhammed

Sallallahu ala Muhammed

Sallallahu aleyhi vesellem

Ayrıca bu gruptaki ilahilere Peygamberin Gülleri grubunun Neler Vermezdim ilahisini de örnek verebiliriz:

Peygamberi görmek için

Peygamberi görmek için

Neler, neler, neler

Neler vermezdim

Harçlığımın yarısını

Yumurtanın sarısını

Elmaların irisini

Hayır hepsini

En sevdiğim oyuncağım

En sevdiğim oyuncağım

Uçurtmam, yarış arabam

Güzel bebeğim

Harçlığımın yarısını

Yumurtanın sarısını

Elmaların irisini

Hayır hepsini

Sana canım feda olsun

Sana canım feda olsun

Gönlümün sultanı

Canım Peygamberim

Normal gelişim gösteren çocukların eğitiminde önemli bir araç olan dini musiki, özel eğitime muhtaç çocuklara ulaşma bakımından da etkili ve verimli bir araç olarak kullanılabilir. Normal eğitim araçlarına karşı genellikle ilgisiz olan bu öğrenciler, dini musiki vasıtasıyla etkili bir şekilde dini duygu ve düşünceye sahip olabilirler. Böylece dini musiki bir yandan özel eğitime muhtaç bireylerin eğitim almasına vesile olurken bir yandan da bu kişilerin toplumla kaynaşmasını sağlamış olur.

Sonuç ve Öneriler

Müzik, çocuğun psiko-sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişimi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Çocuğun sağlıklı bir şekilde büyümesi ve gelişmesi için kullanılacak değerli bir araçtır. Hatta çeşitli psikolojik rahatsızlıkların giderilmesinde de bir terapi aracı olarak kullanılmaktadır. Yapılan bilimsel çalışmalar birey üzerinde bu denli etkili olan müziğin akademik başarıyı artırdığını, öğrenmenin kolay ve kalıcı olmasını sağladığını ortaya koymaktadır. Müzik türlerinden biri olan dini musiki de dini duygu ve düşüncenin bireylere kalıcı ve etkili bir şekilde aktarılmasında önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Fakat bu konuda hem teorik hem de pratik daha bir çok çalışmanın yapılmasına da ihtiyaç vardır.

Bu bağlamda;

Kur'ân ezberlemenin başka metinlere nisbeten kolay oluşundan yola çıkarak, Kur'ânı Kerîm'in müzik gibi öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir yönünün olup olmadığı,

Kur'ân'ın zekayı geliştirici bir etkisinin olup olmadığı, hafızlık çalışan kişilerin zeka seviyesinde süreç içerisinde ilerlemenin yaşanıp yaşanmadığı,

Anne karnında Kur'ân dinlemenin bebeğin zeka seviyesini artırıp artırmadığı,

Ney üflemenin zekayı geliştirici bir fonksiyonunun bulunup bulunmadığı (piyano-zeka seviyesi deneyi gibi) konularında bilimsel araştırmalar yapılmalıdır.

Ayrıca Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi müfredatında yer alan bütün konularla ilgili ilahiler hazırlanmalı ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenleri derslerde ilahi kullanımına teşvik edilmelidir.

Kaynakça

- Ahmet Şahin Ak, *Avrupa ve Türk İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi*, Öz Eğitim Basım Yayın, Konya 1997.
- Armstrong, T. "Music for minors". *Parenting*, April, 1988
- Bilhartz, T. D., Bruhn, R. A., & Olson, J. E. "The Effect Of Early Music Training On Child Cognitive Development". *Journal Of Applied Developmental Psychology*, C. XX, No: 4, 2000.
- Casimire Colombe, *Müziğin İnsan ve Hayvanlara Etkisi*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2006.
- Emin Akdağ, "Beyne Nota Neşteri", *Aksiyon Haftalık Haber Dergisi*, <http://www.aksiyon.com.tr/aksiyon/haber-13912-34-beyne-nota-nesteri.html> 07.03.2012
- ESEA Title I Evaluation Report, FY 1969.
- Hasan Cihat Örtter, *Müzik İle Terapi*, Mephisto Yayınları, İstanbul 2005.
- İsmihan Artan, *Okulöncesi Dönemde Müzik Eğitimi ve Etkinlik Örnekleri. Okulöncesi Eğitimcileri için El Kitabı II*, YA-PA Yayınevi, İstanbul 1994.
- İsmihan Artan, "Engelli Çocukların Eğitiminde Etkili Bir Teknik: Müzik", *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 21, S.2 2001.
- Levent Öztürk vd., *Makamdan Şifaya*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2009.
- Luke Swart, *The "Mozart Effect": Does Mozart Make You Smarter?*, <http://xenon.stanford.edu/~lswartz/mozarteffect.pdf>,
- Maltester, J. "Music: The social and academic edge", *Thrust*, January 1986.
- Marshall, A.T. "An analysis of music curricula and its relationship to the self image of urban black middle school age children", *Dissertation Abstracts International*, A38: 6594 A-5, 1978.
- MEGEP, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Müzik Etkinlikleri*, Ankara 2000.
- MEGEP, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Çocuk Etkinlikleri*, MEB Yayınları, Ankara 2008.
- MEGEP, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Müzik Etkinlikleri 2*, MEB Yayınları, Ankara 2007.
- MEGEP, *Özel Eğitimde Müzik Etkinlikleri*, MEB Yayınları, Ankara 2008.
- Nilgün Güler, "Okulöncesi Öğretmenlerin Müzik Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumları ve Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi", Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 2006.
- Nuri Uygun, *2005-2006 Yılı M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dini Musiki Ders Notları*
- Olanoff, M., & Kirschner, L. (1969). *Musical ability utilization program*. Final Report. Washington DC: Office of Education (DHEW), Bureau of Research. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 045 688)
- Özge Gençel, "Müzikle Tedavi", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Ekim 2006, C. 14, S. 2.
- Robitaille, J. & O'Neal, S. "Why instrumental music in the elementary schools?" *Phi Delta Kappan*, S. 63. 1981.
- Shaw, G.L., Raucher, F.H., Levine, L.J., Wright, E.L., Dennis, W.R. & Newcomb, R. Music training causes long-term enhancement of preschool children's spatial temporal reasoning. *Neurological Research*, S. 19, 1997.
- TDK Sözlük, "Müzikle İyileştirme", <http://www.tdkterim.gov.tr/?kelime=music+therapy&kategori=terim&hng=tm>, 07.03.2012
- Yılmaz Şendurur ve Dolunay Akgül Barış, *Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı*, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 1, 2002.